

f. Vito salutem

455

IOAN. BAPT. MONTANI CONSILIA

456

lum quantitate debita, sed tempore etiam & loco conueniente, vbi & quādō oportet. Nihil horum factum: quia nemo neque tempus, neq; modum, neq; quantitatem ordinavit, omnia confusè administrata sunt, ita vt balnea etiam, quę ad humectandum corpus post febrim, & exiccationem factam, ordinaueram, nō rectē exhibita sint: subitò postea exposuit se aeri, & frigora percessus est, post quę in catarrhum incidit longè grauiorem, sicut fit etiam in senibus, vt si ex locis calidioribus vel balneis subitò egrediantur in aere frigidorem, aut se expónant vento, semel atq; iterum, vt corripiantur à catarrho. Dum igitur sua quadam calamitate (breuiter enim ea, cùm ante iam sint nota vestræ excellentiæ, sufficit tangere) in carcere variè est afflictus corpore & animo, incidit in morbos grauissimos, à quibus pessimè curatus, tandem venit ad presentem dispositionem deterimam, secundūm omnem considerationem. Tria enim membra præcipua seu loca principalia affecta sunt valde, vt non possint amplius vel ulterius lædi, animalis facultas planè prostrata, ita vt non possit se amplius mouere aut erigere, cogitur propter virtutem voluntarię motiuam extremè debilitatam: virtus etiam intrinseca cerebri naturalis lœsa est, non amplius conficit alimentum proprium, nec excernit excrements, quę multipli-cata locum magis debilitant, & faciunt ut plura excrements ab aliis membris eò deferantur, quę cùm nec diffentur à virtute, nec concoquantur, perpetuò descēdit catarrhus, & ad pessimum locum, ad pectus scilicet & pulmones: qui enim pernares descendit, facilius curatur: qui ad fauces, medio loco se habet: qui ad pulmones, pessimus est, quia inuenit vias communes & latas, & cùm ad pectus peruenit, tussim excitat perpetuam; & quia est in loco calidiore, facillimè putreficit: ideo etiam hīc expuitur materia putrida & saniosa. In corde, non dico in humoribus aut spiritibus, sed in ipsa cordis substantia intemperies est calida & sicca: habemus enim hēticam febrem in habitu, quę est quando cordis substantia patitur intemperiem calidam & sicciam, ideo pessimè dispositum est, quia calor naturalis & spiritus non possunt esse boni, cùm cor, quod est fundamentum & principium caloris innati est supercalefactum, & tabescit ob intemperiem intense calidā & sicciam. Hepar etiam & membra naturalia malè affecta non concoquunt alimentum, nec expellunt excrements, ideo abundant materia putrida, quia plurima excrements generantur tam in prima quam secunda cōctione. Hepar loco sanguinis bilem gerierat, ventriculus loco chyli pituitam: hanc ob causam excrements fœtida sunt, & putrent, nec alitū corpus, sed tabescit, & fit siccitas illa in membris solidis, & est ἀτεφία ob defec-tum alimenti idonei, & imbecillitate in virtutis naturalis, ita vt à capite usque ad pedes, non est invenia in eo sanitas, & cùm architectus sit deficiens, secundūm omnem partem corporis, quid nos agemus? Sed accessit aliud: si catarrhus solus descenderet ad pectus & ventriculum, & esset imbecillitas tanta omnium virtutum, adhuc superesset spes aliqua, sed accedit duo alia sœuissima:

A ista febris hētica videtur excedere gradū, qui curari possit, videtur exiccatā omnis humiditas nutritiens, & hēticā iam inuafisse ipsum glutē, vt vocat Auic. & mēbra solida, quod appetit ex calidate & ariditate cutis: itē quōd videtur sicuti pulsus apprens supra carnē, & cùm fuerit musculus & pinguis, beneq; cōpactae carnis, nūc omnia sunt absunta, & vix ossib. hæret. Accedit aliud horrendum prorsus: habemus plura indicia, non esse vlcus pulmonis, idq; ex pluribus suspicionib. metuo. Primo certi sumus, quōd accepit illos sy-rup. cum vitriolo, cuius proprium est erodendo interficere, & vidimus alios qui ab eodē syrupo istos acceperunt, & subitò inciderunt in tabē. Secundō aliud signum est longè firmius, subitò post exhibitionem syruperum, incidit in in sputū san-guinis, quia facta est arrosio in venis & vlcus. Ter-tiō quædam sputa ita fœtida & purulenta sunt, vt moueant maximam suspicionem vlceris, sed non C habeo id pro comperto: nō enim sunt demōstra-tiones, sed coniecluræ rationales, quę faciunt sus-picionem: non tamē affirmo id, de quo non sum certus, vtinā nō sit, sed dubito ne ad sit. Hic est casus q; breuiter recitari potest, sed nō tā citō curari.

D De prognostico. Quomodo possum prognostica-re bonum, vbi nullum est bonum, & virtutes re-gitiuæ omnia corruptè faciunt? Medicus mini-ster naturæ est, quę non hīc concoquit cibum: quoinodo igitur dirigeret instrumēta Medici, & medicinas. Hoc signum maximum non posse cu-rari, quia natura non diriget propter virtutē motuam. Frustranea igitur erit omnis operatio: sed quia ægros amicos nostros, & vita dignos viros non debemus relinquere, dicam quid facerem, si fortè inueniretur via curandi, quia Deus etiā in difficillimis inuenitur, & nos non possumus ex quisitè scire gradum morbi, cùm non certō agno-scamus temperaturam, vt Gal. 3. Meth. ait se, si tem-peraturam exactē nosset, fore Aesculapiū quen-dam. Fortassis morbus erit in eo termino, quem non esse certas prædictiones in acutis de salute & morte, quod varia in iis præter spem contingere possint, non igitur est derelinquendus.

E Cura. Sed quę velis remedia adhiberi? Natura morbi indicat, quid agendum: membra debilia, oportet ut confortentur, & quoquo modo id fieri possit: & quia repleta pessimis humoribus, illi prius euacuandi. cerebrum destillat perpetuò, et igitur euacuandum & confortandum. Euacuan-dum cum his quę diuertunt ab opposito, & tra-hunt extra cutem, hoc faciendum cum his quę possunt inducere vesicas, in quibus ita confidit Galen, in 5. Meth. vt his solis catarrhos grauissi-mos posse curari affirmet, quia duo faciunt, qui euacuant extrahendo, & calefaciunt cerebrum, vt melius possit concoquere alimētum propriū, & excernere excrements. Sed quia hīc iue-nis malè fortunatus, aduerso fato regitur, vſus est pessimo instrumēto, idq; multò peius applicavit: excitauit enim vesicas, & permisit iterū exiccati. Et ita repetebat vesicas aliquoties, nec tamen vt opere-